

Τίτλος του έργου
Συμμαχία δεξιοτήτων για μια βιώσιμη
γεωργία

Ακρώνυμο
SAGRI

Παραδοτέο 2.3: Οδηγός εφαρμογής
EQF/ECVET/EQAVET

Υπεύθυνος παραδοτέου: Swiss Approval Technische Bewertung
S.A.

Μαρία Σμυρνωτάκη, Αγγελική Κατσάπη, Φραγκίσκος
Μαυρογενάκης και Φώτιος Ρίζος

Αθήνα, 30/6/2017

Χρηματοδότηση:

Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού
Erasmus+: Πλατφόρμα για τα Σχολεία, κατάρτιση και εκπαίδευση ενήλικων
KA2: Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών – Τομεακές
Συμμαχίες Δεξιοτήτων
Αριθμός σύμβασης: 2016 – 2987 / 001 - 001
Αριθμός έργου: 575898-EPP-1-2016-1-EL-EPPKA2-SSA

Υποστήριξη:

Με συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα Erasmus+ programme της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λεπτομέρειες παραδοτέου:

Προγραμματισμένη ημερομηνία παράδοσης : 30 - 06- 2017
Πραγματική ημερομηνία παράδοσης: 19 - 04 - 2007
Ημερομηνία 1^{ης} αναθεώρησης : 30 - 06 - 2017

Ημερομηνία έναρξης έργου: 1 - 11 - 2016

Διάρκεια: 3 χρόνια

Υπεύθυνος εταίρος για το παραδοτέο: Swiss Approval Technische Bewertung

Revision []

Επίπεδο διάδοσης		
PU	Δημόσιο	X
PP	Περιορίζεται σε άλλους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα (συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών της Επιτροπής)	
RE	Περιορίζεται σε μια ομάδα που ορίζεται από τους εταίρους του έργου (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών της Επιτροπής)	
CO	Εμπιστευτικό, μόνο για τους εταίρους του έργου (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών της Επιτροπής)	

Αποποίηση ευθύνης:

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκθεσης δεν συνιστά έγκριση των περιεχομένων, που αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Περιεχόμενα

Χρηματοδότηση:	2
Λεπτομέρειες παραδοτέου:	2
Αποποίηση ευθύνης:.....	2
Περιεχόμενα	3
Πρόλογος- Το πλαίσιο του SAGRI	5
0. Εισαγωγή	7
1. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων - ΕΠΕΠ	8
1.1. Ορισμός του ΕΠΕΠ – Βασικά θέματα	8
2. Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET)	13
2.1. Ο σκοπός του ECVET	13
2.2. Πλεονεκτήματα χρήσης του εργαλείου ECVET	13
2.3. Που βασίζεται το ECVET?	14
2.4. Το ECVET σε πρακτικό επίπεδο.....	16
2.5. Τεχνικές προδιαγραφές του ECVET	17
2.5.1. Ενότητες MA	18
2.5.2. Μεταφορά και συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων- ECVET συνεργασίες .	19
2.5.3. Συμφωνία εκμάθησης και Αποδεικτικό Αναλυτικής Βαθμολογίας	20
2.5.4. Βαθμοί ECVET	21
2.6. Πρακτικές Προτάσεις.....	21
3. EQAVET	31
3.1. Η σημαντικότητα του EQAVET	31
3.2. Τα τέσσερα στάδια του κύκλου Διασφάλισης Ποιότητας.....	32
3.3. Το σχέδιο Διασφάλισης Ποιότητας και χρήσιμα εργαλεία για την εφαρμογή του	34

Συμπεράσματα.....	37
4. Γλωσσάριο	38
5. Βιβλιογραφία	40

Συντμήσεις

ΓΔΙ: Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες

CEDEFOP: Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΔΒΜ: Δια βίου μάθηση

ΔΠ: Διασφάλιση Ποιότητας

EACEA: Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού

ECVET: Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

ΕΔΠ: Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας

ΕΕπ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΚ: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

ΕΘΠΠ: Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

ΕΠΕΠ: Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων

EQAVET: Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

ΚΜ: Κράτη Μέλη

ΜΑ: Μαθησιακά Αποτελέσματα

ΜΣ: Μνημόνιο Συνεργασίας

SAGRI: Συμμαχία δεξιοτήτων για μια Βιώσιμη Γεωργία

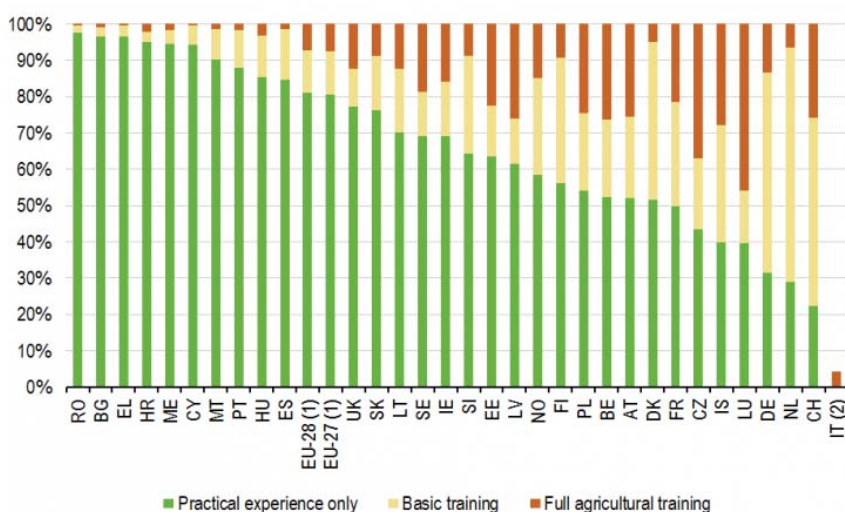
Πρόλογος- Το πλαίσιο του SAGRI

Σύμφωνα με μια μελέτη (TNS Political & Social, 2014) σχετικά με τη στάση των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) απέναντι στην εκπαίδευση, διαπιστώθηκε ότι πάνω από το ήμισυ των πολιτών της ΕΕ (56%), πιστεύουν ότι τα προσόντα που απέκτησαν μέσω εκπαίδευσης ή κατάρτισης, θα αναγνωρίζονταν σε άλλα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της ΕΕ και περίπου ένας στους τέσσερεις (23%) πιστεύουν ότι τα προσόντα τους δεν θα αναγνωρίζονται σε άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, το 6% των πολιτών της ΕΕ απάντησε ότι οι προσπάθειές τους να εργαστούν ή να σπουδάσουν σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, απέτυχαν. Επιπλέον, το 6% των πολιτών της ΕΕ απάντησε ότι οι προσπάθειές τους να εργαστούν ή να σπουδάσουν σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, απέτυχαν. Επίσης, μόνο μια μικρή μειοψηφία πολιτών της ΕΕ (9%) λένε ότι γνωρίζουν το επίπεδο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, στο οποίο αντιστοιχούν τα προσόντα τους. Ένα επιπλέον 12% λένε ότι έχουν ακούσει για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων αλλά δεν γνωρίζουν σε ποιο επίπεδο αντιστοιχούν τα προσόντα τους.

Το SAGRI είναι ένα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Erasmus + της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Συμμαχία δεξιοτήτων για μια βιώσιμη γεωργία», το οποίο μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της κινητικότητας των αγροτών σε όλες τις χώρες της ΕΕ, στην ικανότητά τους να καταστούν πιο κατάλληλοι για πρόσληψη και επίσης στο να αναγνωρίζονται οι δεξιότητες τους μέσω ενός συστήματος.

Σύμφωνα με την Eurostat, το 2013 υπήρχαν 10,8 εκατομμύρια γεωργικές εκμεταλλεύσεις εντός της ΕΕ-28, ενώ η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση ήταν σχεδόν 175 εκατομμύρια εκτάρια (περίπου 40,0% της συνολικής έκτασης). Το σύνολο του αγροτικού εργατικού δυναμικού ανερχόταν σε 9,5 εκατομμύρια ετήσιες μονάδες εργασίας το 2013, εκ των οποίων το 92% ήταν τακτικά εργαζόμενοι (Eurostat, 2017). Μια άλλη έρευνα που διεξήχθη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕΠ) με στόχο την ανάλυση των προθέσεων των Ευρωπαίων γεωργών για επενδύσεις κατά την περίοδο 2014-2020 αποκαλύπτει ότι η πλειοψηφία των αγροτών στην Ευρώπη έχει λάβει μόνο δευτεροβάθμια εκπαίδευση (57%), ενώ το 16% των αγροτών είχε μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση (μη τριτοβάθμιου επιπέδου), το 12% είχε τριτοβάθμια εκπαίδευση και το 15% είχε μόνο πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Lefebvre et al., 2014). Η αγροτική κατάρτιση των γεωργών σε κάθε χώρα της ΕΕ (εκτός της Ιταλίας), δίνεται στην Εικόνα 1.

Στην Ιταλία, το πιο σύνηθες εκπαιδευτικό επίπεδο μεταξύ των διαχειριστών αγροτικών εκμεταλλεύσεων, είναι το επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (39% των διαχειριστών γεωργικών εκμεταλλεύσεων), ακολουθούμενο από το 32% του δευτεροβάθμιου σχολείου (Gurrieri et al., 2014). Ωστόσο, η ηλικία των αγροτών φαίνεται να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό το θέμα. Στην περίπτωση της Πορτογαλίας, το 71,2% των νέων αγροτών έχει υψηλή επαγγελματική εκπαίδευση (κατέχει βασικό πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό δίπλωμα) (Zondag et al., 2015a), ενώ στην Ελλάδα μόνο το 9,9% των νέων αγροτών έχει υψηλή επαγγελματική εκπαίδευση (Zondag κ.ά., 2015b).

Εικόνα 1: Ποσοστό των διαχειριστών αγροκτημάτων που έχουν ως υψηλότερο επίπεδο κατάρτισης βασική κατάρτιση, πρακτική εμπειρία, ή πλήρη αγροτική κατάρτιση, ΕΕ-28, το 2010 (Eurostat, 2013)

Από την άλλη πλευρά, η ΕΕπ μέσω της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) ανησυχεί για περιβαλλοντικούς προβληματισμούς, καθώς η γεωργία εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων και για αυτό προωθεί τη συνέχιση της αειφόρου γεωργίας. Έτσι, είναι ζωτικής σημασίας η εκπαίδευση στη γεωργία να προετοιμάσει με επιτυχία τους εργαζόμενους στον γεωργικό τομέα, τους ερευνητές και άλλους ενδιαφερόμενους, να συνεισφέρουν με παραγωγικό τρόπο, προκειμένου να βελτιώσουν τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή.

Οι εταίροι του SAGRI, ανησυχούν για την επάρκεια του αγροτικού δυναμικού, των ερευνητών και του προσωπικού ενίσχυσης όσον αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με τη βιώσιμη γεωργία. Έτσι, ο σκοπός του έργου είναι να παράσχει στα μέρη αυτά τις κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στον τομέα της αγρο-περιβαλλοντικής τεχνολογίας για βιώσιμη γεωργία.

0. Εισαγωγή

Αυτή έκθεση είναι η πρώτη η έκδοση σχετικά με την καθοδήγηση όσον αφορά την εφαρμογή του EQF / Ευρωπαϊκού Συστήματος Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) / Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET) στο πρόγραμμα SAGRI.

Κατά τη διάρκεια της «εναρκτήριας συνάντησης» του έργου που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 12-13 Ιανουαρίου 2017, οι συντάκτες αυτού του Οδηγού, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι εταίροι του έργου είχαν περιορισμένη γνώση των αρχών και των μεθοδολογιών σχετικά με το ΕΠΕΠ, το ECVET και το EQAVET. Για το λόγο αυτό, ο παρών Οδηγός παρέχει πληροφορίες όχι μόνο για τις βασικές αρχές του ΕΠΕΠ, του ECVET και του EQAVET, αλλά και για μια πιο λεπτομερή και ολιστική προσέγγιση και ενδεικτικά παραδείγματα, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι εταίροι κατανοούν την ορθή εφαρμογή των προαναφερόμενων αρχών.

Ειδικότερα, ο Οδηγός της εφαρμογής του ΕΠΕΠ / ECVET / EQAVET έχει αναπτυχθεί προκειμένου να παράσχει στους εταίρους του SAGRI τις αναγκαίες γνώσεις που πρέπει να έχουν, για να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του έργου SAGRI και κυρίως για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων. Αυτός ο οδηγός προσφέρει μια συλλογή πληροφοριών και βασικών πηγών που πρέπει να μεταφερθούν, υλοποιηθούν και εγκριθούν στο πρόγραμμα SAGRI από τους εταίρους. Για το λόγο αυτό, παρέχει τις αρχές και τα εργαλεία που ορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2009) μέσω της Σύστασης ECVET.

Το Κεφάλαιο 1 και το Κεφάλαιο 2 παρουσιάζουν τους στόχους και τους σκοπούς του EQF και του ECVET αντιστοίχως και τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιούν οι εταίροι

του SAGRI για την επιτυχή εφαρμογή των EQF και ECVET αρχών. Το Κεφάλαιο 3 επικεντρώνεται στη σημασία του EQAVET σε αυτόν τον τομέα μέσω των πληροφοριών που παρέχει σχετικά με την εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας (QA) στα Ευρωπαϊκά συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK). Το Κεφάλαιο 4 είναι αφιερωμένο στους ορισμούς των όρων στον συγκεκριμένο τομέα του έργου SAGRI και το Κεφάλαιο 5 παρέχει τις βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία αυτού του Οδηγού.

Επιπλέον, ο Οδηγός αυτός περιλαμβάνει κάποια παραδείγματα για να εμπλουτίσει την κατανόηση των ΕΠΕΠ/ ECVET/ EQAVET χαρακτηριστικών και τεχνικών αρχών. Στο τέλος του Οδηγού δίνονται επίσης συμβουλές, συστάσεις και πρότυπα στους εταίρους του SAGRI, τα οποία θα βοηθήσουν στην κατανόηση του τρόπου ενσωμάτωσης των θεμάτων EQF / ECVET και EQAVET στα πακέτα εργασίας / παραδοτέα. Συνεπώς, αυτός ο Οδηγός συμβάλλει στην ανάπτυξη της κατάρτισης του SAGRI και της στρατηγικής πιστοποίησης και ως εκ τούτου είναι πολύ σημαντικός για τα παραδοτέα του έργου και ειδικά για τους εταίρους EEK P2, P6 και P9, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των αρχών EQF / ECVET και EQAVET. Συγκεκριμένα, αυτός ο οδηγός πρέπει να χρησιμοποιείται όχι μόνο κατά το σχεδιασμό και την ανάπτυξη των προγραμμάτων σπουδών, αλλά και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, δηλαδή κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των WP3 και WP5.

1. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων - ΕΠΕΠ

1.1. Ορισμός του ΕΠΕΠ – Βασικά θέματα

Τα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με τα Κράτη Μέλη, τόνισαν τη σημασία της διαφάνειας και της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων που απαιτούνται για την εκπαιδευτική και επαγγελματική ζωή των ατόμων. Τα ζητήματα αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την επαρκή κινητικότητα τους ως εργαζομένων στην Ευρώπη (EC, 2014). Το ΕΠΕΠ / ECVET για τη διά βίου μάθηση, δημιουργήθηκε με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά Βίου Μάθηση. Η θέσπιση του ΕΠΕΠ ήταν το αποτέλεσμα διαφόρων διεθνών εξελίξεων όπως η Διακήρυξη της Μπολόνια (June, 1999).

Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ΔΒΜ πρέπει να περιλαμβάνει όλο το φάσμα της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Το αναπτυγμένο πλαίσιο καθιέρωσε ένα μοντέλο σύγκρισης που συνδέει το ΕΠΕΠ με τα εθνικά συστήματα επαγγελματικών προσόντων και μεταξύ άλλων αποσκοπεί στην επικύρωση της άτυπης και μη-σκόπιμης κατάρτισης και της εκπαίδευσης.

Το ΕΠΕΠ λειτουργεί ως μεταφραστικό εργαλείο / όργανο για να καταστήσει τα εθνικά προσόντα πιο ευανάγνωστα σε ολόκληρη την Ευρώπη για την προώθηση της κινητικότητας των εργαζομένων και των εκπαιδευομένων μεταξύ των χωρών και για τη διευκόλυνση της δια βίου μάθησης τους. Στοχεύει επίσης στο να συνδέσει τα εθνικά συστήματα επαγγελματικών προσόντων των διαφορετικών χωρών με ένα κοινό Ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς. Ως εκ τούτου, το ΕΠΕΠ υποστηρίζει τόσο την κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων όσο και τη δια βίου μάθηση. Επιπλέον, αποτελεί βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων Εθνικών Πλαισίων Προσόντων (ΕΘΠΠ) (CEDEFOP, 2017). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τη Σύσταση για το ΕΠΕΠ στις 23 Απριλίου 2008.

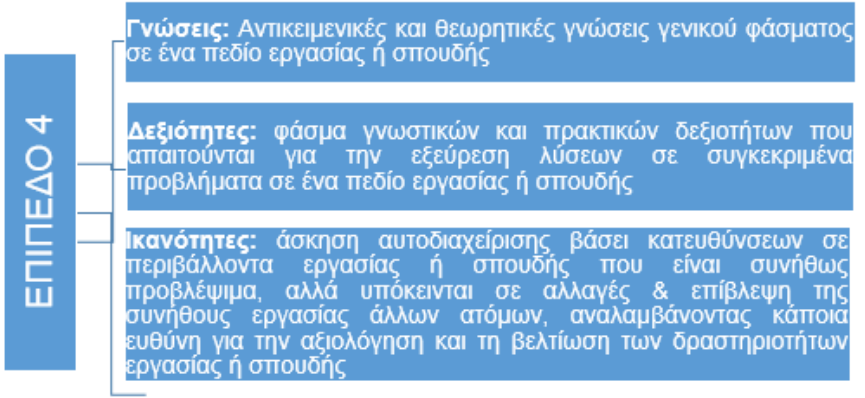
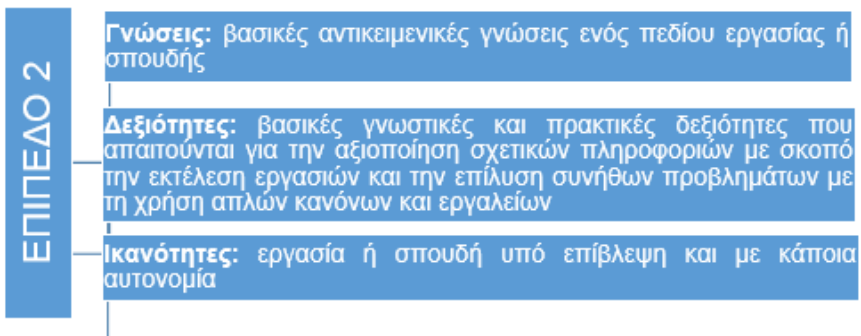
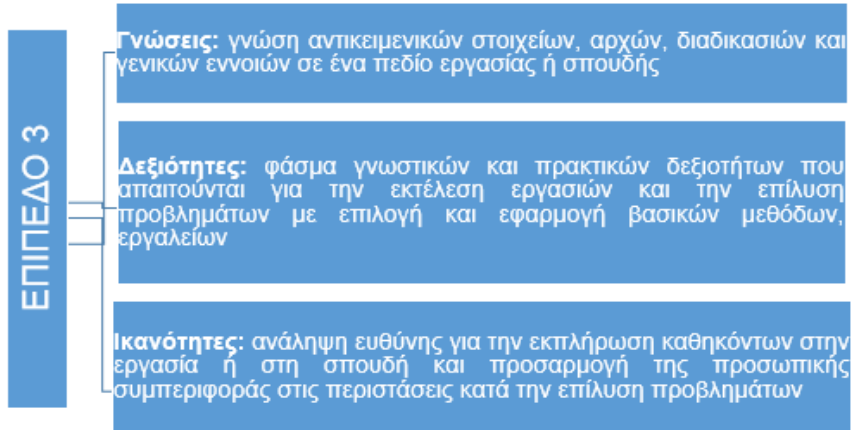
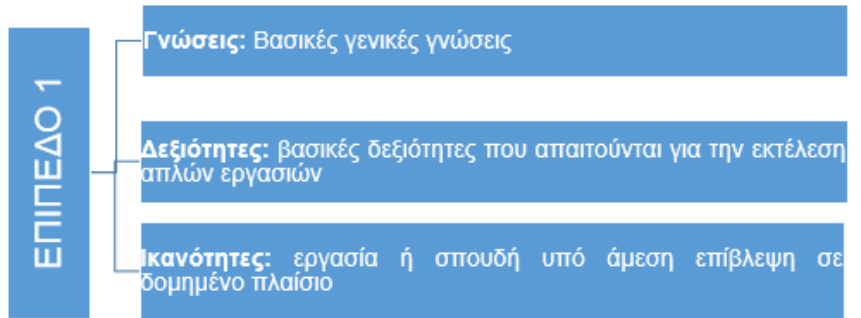
1.2. Επίπεδα του ΕΠΕΠ και οι περιγραφικές τους παράμετροι

Το ΕΠΕΠ αποτελεί ένα βασικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για την κατανόηση των διαφορών των συστημάτων προσόντων στις Ευρωπαϊκές χώρες, μέσω της επικοινωνίας και της σύγκρισης αυτών των συστημάτων και συνεπώς προσφέρει μια σύνδεση μεταξύ διαφορετικών Εθνικών Πλαισίων Προσόντων (EC, 2017). Το ΕΠΕΠ παρέχει καλύτερη κατανόηση των προσόντων μεταξύ των χωρών και των συστημάτων μάθησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι καλύπτει τα προσόντα σε όλα τα επίπεδα (CEDEFOP, 2017). Αυτά τα οκτώ επίπεδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως αποφοίτους και εργοδότες, προκειμένου να αξιολογηθούν και να συγκριθούν τα προσόντα που απονέμονται σε χώρες που έχουν διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα και διαφορές στα εκπαιδευτικά τους συστήματα (EK, 2017). Το ΕΠΕΠ μοιράζεται την ίδια προσέγγιση με το ECVET για μαθησιακά αποτελέσματα και επιπλέον παρέχει μια αναφορά για το ECVET. Οι χώρες αναπτύσσουν Εθνικά Πλάγια Προσόντων (ΕΘΠΠ) για την εφαρμογή του ΕΠΕΠ.

Κάθε ένα από τα 8 επίπεδα ορίζεται από ένα σύνολο περιγραφικών παραμέτρων που υποδηλώνουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που σχετίζονται με τα προσόντα σε αυτό το επίπεδο, σε οποιοδήποτε σύστημα προσόντων. Παρακάτω δίνονται οι περιγραφικοί δείκτες που καθορίζουν τα επίπεδα στο ΕΠΕΠ όπως ακριβώς αναφέρονται στον ισότοπο της ΕΕπ (2017). Στον δικτυακό τόπο της ΕΕπ, αναφέρεται επίσης ότι:

- “Στο πλαίσιο του ΕΠΕΠ, η **γνώση** περιγράφεται ως θεωρητική ή / και πραγματική”
- “Στο πλαίσιο του ΕΠΕΠ, οι **δεξιότητες** περιγράφονται ως γνωστικές (με τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (με χειρωνακτική επιδεξιότητα και χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).”
- “Στο πλαίσιο του ΕΠΕΠ, η **δεξιότητα** περιγράφεται σε πλαίσια ευθύνης και αυτονομίας.”

Σε αυτό το σημείο θα δοθεί ένα παράδειγμα, για να κατανοηθεί αυτό το θέμα σε πρακτικά πλαίσια. Εάν, για παράδειγμα, ένα άτομο από την Ιρλανδία με πτυχίο στη Γεωπονία μπορεί που μπορεί να υποδείξει ένα επίπεδο ΕΠΕΠ, υποβάλει αίτηση για εργασία στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο διευθυντής της εταιρείας μπορεί να ανακαλύψει τι αντιστοιχεί στο δίπλωμα του ατόμου στο Ηνωμένο Βασίλειο, μέσω του δικτύου αναφοράς. Οι εταίροι του SAGRI πρέπει να κατανοούν αυτά τα επίπεδα και να εξασφαλίζουν ότι τα προγράμματα σπουδών που πρόκειται να δημιουργηθούν θα είναι κατανοητά από όλους τους αγρότες, το προσωπικό ενίσχυσης και τους ενδιαφερόμενους, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή του ΕΠΕΠ και του ECVET και ως εκ τούτου το πλαίσιο πιστοποίησης που θα αναπτυχθεί, να μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς να αποκλείεται οποιοσδήποτε από τους αγρότες. Επιπλέον, όπως ήδη αναφέρθηκε προηγουμένως, όλοι οι εταίροι πρέπει να λάβουν υπόψη ότι το πρόγραμμα σπουδών SAGRI θα σχεδιαστεί με όρους απτών μαθησιακών αποτελεσμάτων για ένα ΕΠΕΠ επιπέδου 5.

Εικόνα 2: Περιγραφή των ΕΠΕΠ επιπέδων (EC, 2017).

2. Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET)

2.1. Ο σκοπός του ECVET

Στο πρόγραμμα SAGRI, το ECVET θα συμβάλει στην επίτευξη της αναγνώρισης των τυπικών, μη-τυπικών και άτυπων προσόντων των υποψήφιων που αποκτήθηκαν σε πιλοτικές τοποθεσίες (Ιταλία, Ελλάδα και Πορτογαλία), σχετικά με τη διαφάνεια και τις διαδικασίες ΔΠ. Το σύστημα προσόντων θα αποφασιστεί από τους εταίρους του SAGRI σύμφωνα με το ΕΠΕΠ.

Ο σκοπός του ECVET είναι να επιτραπεί η αναγνώριση των επιτευγμάτων-ΜΑ των εκπαιδευομένων και η κινητικότητά τους στα ΚΜ, σε όλη την Ευρώπη. Το ECVET στοχεύει στην υποστήριξη αυτού του σκοπού, χωρίς να διευρύνει τα μονοπάτια εκπαίδευσης και κατάρτισης των μαθητών. Για να επιτύχει αυτό το στόχο, δημιουργεί μια κατάλληλη δομή, ενθαρρύνει τη χρήση κοινής γλώσσας και προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των παρόχων επαγγελματικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης και των αρμόδιων Ευρωπαϊκών φορέων. Επομένως, μπορεί να αναφερθεί ότι το ECVET είναι ένα πρωτοποριακό Ευρωπαϊκό όργανο, το οποίο αναπτύχθηκε προκειμένου να ενθαρρύνει την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την κινητικότητα στην ΕΕΚ (ECVET, 2014).

2.2. Πλεονεκτήματα χρήσης του εργαλείου ECVET

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχει ζωτικό ρόλο στη στήριξη και την αύξηση της κινητικότητας των ατόμων που προέρχονται από τα Κράτη Μέλη, σε ολόκληρη την Ευρώπη. Επιπλέον, το ECVET υποστηρίζει τους εκπαιδευόμενους να συνδυάσουν την κατάλληλη πορεία επαγγελματικής σταδιοδρομίας και μάθησης, προκειμένου να αποκτήσουν αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα. Για να το πετύχει αυτό, το ECVET συγκεντρώνει και επικοινωνεί τις επιτυχίες των ΜΑ σε πλαίσια διαφορετικά από την άποψη έθνους, πολιτισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης (CEDEFOP, 2016).

Δεδομένου ότι το ECVET συμβάλλει στην αναγνώριση της κινητικότητας των μαθητών, βοηθά επίσης τους εργοδότες να κατανοήσουν καλύτερα τα προσόντα των υποψήφιων εργαζομένων, που έχουν επιτευχθεί στο εξωτερικό. Μέσω του εργαλείου ECVET, η διεθνής εμπειρία εκπαίδευσης και κατάρτισης έχει επίσης βελτιωμένη αξιοπιστία, διότι τα επιτεύγματα των μαθητών έχουν ταυτοποιηθεί και τεκμηριωθεί. Επιπλέον, το ECVET υποστηρίζει την ευελιξία των προγραμμάτων για την απόκτηση προσόντων και ως εκ τούτου προάγει τη δια βίου μάθηση και επίσης διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ εταιρειών και παρόχων ΕΕΚ, αυξάνοντας έτσι την ελκυστικότητα της ΕΕΚ (ECVET, 2014).

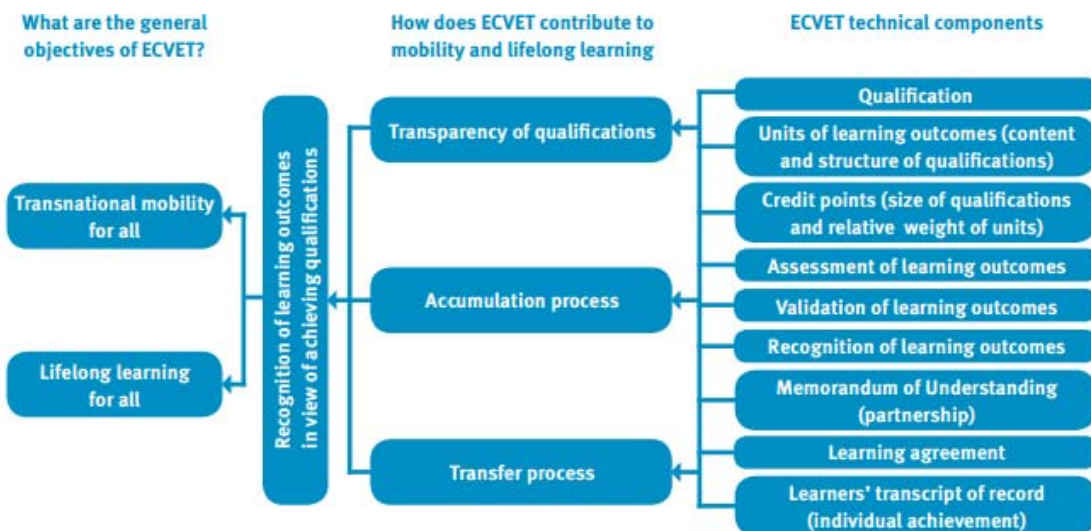
Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις αρχές του ECVET, οι εταίροι του SAGRI πρέπει να κατανοούν τα μαθησιακά αποτελέσματα των αγροτών που θα αντιπροσωπεύουν το αγροτικό δυναμικό. Στο τέλος, αναμένεται ότι οι αγρότες αυτοί, θα διαθέτουν προσόντα σχετικά με τη βιώσιμη γεωργία και τα οποία θα προκύψουν από ένα διαφανές σύστημα, το οποίο με τη σειρά του θα αυξήσει τη διακρατική τους κινητικότητα εντός και εντός των Κρατών Μελών.

2.3. Που βασίζεται το ECVET?

Το ECVET βασίζεται κυρίως στις πέντε παραμέτρους που ακολουθούν:

- ❖ **MA:** Όπως προαναφέρθηκε, τα MA είναι τα αποτελέσματα της διαδικασίας σχεδιασμού προσόντων και αναφέρονται στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που μπορούν να επιτευχθούν μέσα από πλαίσια μάθησης. Η σημαντικότητα τους, βασίζεται στο γεγονός ότι καθορίζουν τα αναμενόμενα επιτεύγματα του εκπαιδευόμενου μετά την περίοδο κινητικότητας του. Επιπροσθέτως, επιτρέπουν τη σύγκριση των προσόντων που αναπτύσσονται σε διαφορετικά συστήματα προσόντων, ενώ μπορεί επίσης να υποδείξουν τις ομοιότητες μεταξύ προσόντων και MA, ακόμη και αν αυτά έχουν αναπτυχθεί σε διαφορετικά συστήματα προσόντων. Επιπλέον, μπορεί να εντοπιστεί ο προσδιορισμός των απρόβλεπτων MA που χορηγούνται από μια ΕΕΚ (Cedefop, 2011).
- ❖ **Ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων:** Οι ενότητες συνθέτουν ένα προσόν και μπορούν να αξιολογηθούν, να επικυρωθούν και να αναγνωρισθούν (ECVET, 2014).

- ❖ **ECVET βαθμοί:** Προσφέρουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ενότητες και τα προσόντα χρησιμοποιώντας αριθμούς. Ένα προσόν μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα, μέσω των βαθμών ECVET, πληροφοριών σχετικά με το επίπεδο προσόντος, των ενότητων και την περιγραφή των MA (Cedefop, 2011).
- ❖ **Πιστωτικές μονάδες MA:** Παρέχονται σε περίπτωση αξιολογημένων και τεκμηριωμένων MA. Οι πιστωτικές μονάδες μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα πλαίσια και να συγκεντρωθούν για να επιτευχθεί ένα προσόν σύμφωνα με τα πρότυπα και τους κανονισμούς προσόντων που ισχύουν στις συμμετέχουσες χώρες. Αναφέρονται στο σχεδιασμό των αξιολογημένων MA ενός ατόμου και ως εκ τούτου σχετίζονται με πρόσωπο / άτομο, ενώ οι βαθμοί ECVET δίνουν στοιχεία σχετικά με τα προσόντα και τις ενότητες και επομένως σχετίζονται με τον τίτλο σπουδών ανεξάρτητα από το αν επιτυγχάνεται ή όχι.
- ❖ **Αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων οργανισμών:** Το Μνημόνια Συμφωνίας και οι Συμφωνίες Εκμάθησης αποτελούν τις μορφές έκφρασης που χρησιμοποιούνται για αυτό το θέμα (ECVET, 2014).

Εικόνα 3: Οι στόχοι και τα τεχνικά του συστατικά του ECVET (EC, 2011)

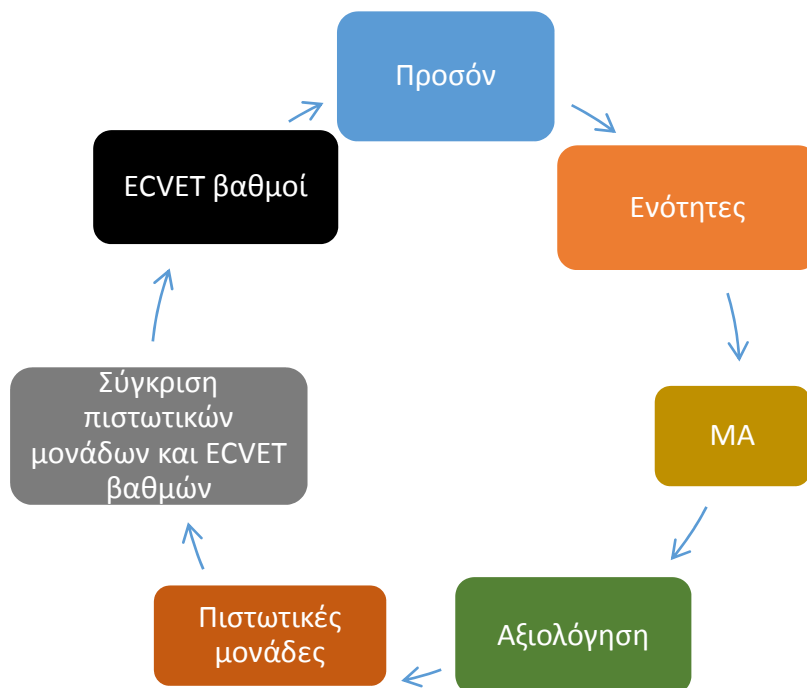
Είναι σημαντικό όλα τα μέλη του έργου SAGRI να εφαρμόσουν το ECVET, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του.

2.4. Το ECVET σε πρακτικό επίπεδο

Για να κατανοηθεί καλύτερα το τι κάνει το ECVET, θα δοθεί ένα παράδειγμα. Για παράδειγμα, στην περίπτωση ενός Γεωπόνου που παρακολούθησε επιτυχώς ένα επίσημο, διαρθρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης διάρκειας 300 ωρών και ενός Γεωπόνου που έχει αποδεδειγμένη και τεκμηριωμένη εργασιακή εμπειρία στον ίδιο τομέα, δεν είναι σαφές ποιος έχει περισσότερα προσόντα. Το ερώτημα αυτό μπορεί να απαντηθεί μέσω του ECVET, μετά την αξιολόγηση της άτυπης μάθησης του δεύτερου Γεωπόνου, η οποία θα καταλήξει στην ανάπτυξη "πιστωτικών μονάδων" που θα εκφράζουν την έκταση των προσόντων του. Πιο συγκεκριμένα, αυτές οι πιστωτικές μονάδες που ήταν προϊόντα των αξιολογημένων ΜΑ, θα εκφράζονται σε αριθμούς που συνδέονται με τα επιτεύγματα του εκπαιδευόμενου. Οι πιστωτικές μονάδες είναι θεμελιώδεις για τη μεταφορά και για τη συσσώρευση των ΜΑ μεταξύ διαφορετικών πλαισίων μάθησης. Τα άτομα μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιήσουν αυτές τις μονάδες με τα ΜΑ για συνεχείς βελτιώσεις.

Ένα άτομο που προσπαθεί να καταλάβει εάν οι πιστωτικές μονάδες που διαθέτει είναι επαρκείς για να αποκτήσει το προσόν που επιθυμεί, πρέπει να γνωρίζει ότι οι βαθμοί ECVET (βλέπε Γλωσσάριο) αυτού του προσόντος καθορίζονται από το συνολικό βάρος των μαθησιακών αποτελεσμάτων του. Καθώς έχει συμφωνηθεί από κοινού ότι 60 ECVET βαθμοί αντιστοιχούν στο ΜΑ που προβλέπεται να επιτευχθεί σε ένα έτος επίσημης ΕΕΚ πλήρους φοίτησης, η γνώση αυτή επιτρέπει την κατανομή αυτών των βαθμών σε ένα προσόν. Έτσι, για να είναι δυνατόν να αποκτηθεί ένα προσόν, οι πιστωτικές μονάδες πρέπει να αντιστοιχηθούν με τους βαθμούς ECVET.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η διαδικασία δεν είναι απλή λόγω της ποικιλίας των μαθησιακών μορφών (τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης), της ποικιλίας των ΕΘΠΠ που δεν είναι πάντοτε συμβατά μεταξύ τους και των διαφορετικών συστημάτων τεκμηριωμένων πληροφοριών που αυτά χρησιμοποιούν. Σε αυτό το σημείο, τα αρμόδια ιδρύματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, δεδομένου ότι είναι επιφορτισμένα με τον εντοπισμό του κατάλληλου τρόπου μεταφοράς των πιστωτικών μονάδων μεταξύ οργανισμών-εταίρων. Για να γίνει αυτό, χρησιμοποιούν το ΜΣ, το οποίο λειτουργεί ως το κοινό έγγραφο εμπιστοσύνης που παρέχει μια περιγραφή των απαιτούμενων όρων που συντελούν στη μεταφορά πιστωτικών μονάδων.

Εικόνα 4: Σχηματική παρουσίαση της ανάλυσης ενός προσόντος και της αξιολόγησής του, προκειμένου να επιτευχθούν πιστωτικές μονάδες που μπορούν να συγκριθούν με τους βαθμούς ECVET.

2.5. Τεχνικές προδιαγραφές του ECVET

Η εφαρμογή του ECVET για ένα συγκεκριμένο προσόν, βασίζεται στις αρχές και τις τεχνικές προδιαγραφές που περιγράφονται παρακάτω:

1. Ενότητες ΜΑ
2. Μεταφορά και συσσώρευση ΜΑ, ECVET συνεργασιών
3. Συμφωνία Εκμάθησης και Αποδεικτικό Αναλυτικής Βαθμολογίας
4. Βαθμοί ECVET (EACEA, 2008)

2.5.1. Ενότητες MA

Σύμφωνα με τη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2009, για τη θέσπιση ενός ECVET, οι προδιαγραφές μιας ενότητας πρέπει να περιλαμβάνουν:

— Τον τίτλο της ενότητας MA: Για να δημιουργηθεί αυτός ο τίτλος, οι εταίροι πρέπει να εξετάσουν διάφορες παραμέτρους, όπως είναι τα ανύπαρκτα επαγγελματικά προφίλ που όμως χρειάζεται η αγορά, η σημασία αυτού του τίτλου και η εικόνα της Γνώσης, Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων (ΓΔΙ) που παρέχει.

— Τον τίτλο του προσόντος που σχετίζεται με την ενότητα: Δεδομένου ότι τα προσόντα συνθέτουν την ενότητα MA, πρέπει να συνδέονται με αυτήν. Εάν οι μονάδες αποτελούν επίσης μέρος ενός προγράμματος εκπαίδευσης, τότε πρέπει να δίνονται πρόσθετες πληροφορίες στην περιγραφή της ενότητας.

— Το επίπεδο ΕΠΕΠ του προσόντος: Σύμφωνα με την περιγραφή του έργου του SAGRI και ειδικότερα του WP3, αναφέρεται ότι «το πρόγραμμα σπουδών του SAGRI θα έχει συγκεκριμένο χαρακτήρα και θα σχεδιαστεί από άποψη απτών μαθησιακών αποτελεσμάτων για το επίπεδο ΕΠΕΠ 5".

— Τα MA της συγκεκριμένης ενότητας: Η έκθεση σχετικά με τις ανάγκες για δεξιότητες των εργαζομένων στον τομέα της γεωργίας θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επιλογή και το σχεδιασμό των MA στους τίτλους που θα δοθούν. Τα MA πρέπει να δείξουν τι πρέπει να γνωρίζει ο επαγγελματίας γεωργός μετά την ολοκλήρωση της ενότητας.

— Τις διαδικασίες και κριτήρια της αξιολόγησης των MA της ενότητας: Χρειάζονται για την ακριβή περιγραφή μιας συγκεκριμένης ενότητας και καθορίζονται μέσω διαφόρων θεμάτων, όπως είναι για παράδειγμα ο τύπος και η διάρκεια των εξετάσεων και οι κατώτεροι βαθμοί που διασφαλίζουν ότι ο υποψήφιος έχει αποκτήσει τα επιθυμητά MA (Cedefop, 2011).

— Τις πιστωτικές μονάδες ECVET που αποδίδονται στην ενότητα (όπως περιγράφεται στο Υποκεφάλαιο 2.5.4).

— ‘Η εγκυρότητα της ενότητας από άποψη χρόνου πρέπει να αναφέρεται (όπου χρειάζεται): Υπάρχει η πιθανότητα, η πιστοποίηση που δίνεται για ένα προσόν στο τέλος ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, να είναι έγκυρη μόνο για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να δοθούν περαιτέρω πληροφορίες στην παρουσίαση μιας

ενότητας (Διασαφηνίσεις Ενότητας), σχετικά με το χρονικό διάστημα που στο μέλλον θα πρέπει να γίνει η ανανέωση της πιστοποίησης. Θα πρέπει να γίνει καλά κατανοητό ότι η ποιότητα της διαδικασίας της αξιολόγησης, εξαρτάται από την χρήση των ενοτήτων των ΜΑ. Το μέγεθος των ενοτήτων, σχετίζεται με το σκοπό που έχει η ενότητα και την πρακτική που υιοθετείται στα συστήματα προσόντων (Cedefop, 2011).

2.5.2. Μεταφορά και συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων- ECVET συνεργασίες

Στο ECVET, σε περίπτωση που επιτυγχάνονται με επιτυχία οι ενότητες ΜΑ, μπορούν να μεταφερθούν σε ένα άλλο πλαίσιο. Στη συνέχεια, μπορούν να επικυρωθούν και να αναγνωριστούν από τον αρμόδιο οργανισμό. Το επόμενο βήμα είναι η συσσώρευση των ενοτήτων των ΜΑ για ένα συγκεκριμένο προσόν, λαμβάνοντας υπόψη τους σχετικούς κανόνες (π.χ., τους Εθνικούς Κανόνες). Οι αρμόδιοι φορείς είναι υπεύθυνοι για να σχεδιάσουν τις διαδικασίες και τις κατευθυντήριες οδηγίες που χρειάζονται για την αξιολόγηση, την επικύρωση, τη συσσώρευση και την αναγνώριση των ενοτήτων των ΜΑ.

Η σύσταση εταιρικών σχέσεων και δικτύων που εμπλέκουν αρμόδιους οργανισμούς, έχει ως στόχο να βοηθήσει τη διαδικασία μεταφοράς πιστωτικών μονάδων. Αναλυτικότερα, στοχεύει να:

- παρέχει ένα βασικό πλαίσιο συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ των εταιρών μέσω ενός ΜΣ.
- βοηθήσει τους εταιρούς να δημιουργήσουν συγκεκριμένες ρυθμίσεις για τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων για τους εκπαιδευόμενους.

Ένα ΜΣ είναι ένα σύνολο συμφωνιών μεταξύ των αρμόδιων φορέων που ελέγχουν τη μέθοδο με την οποία μπορούν να επιτευχθούν, να αξιολογηθούν, να επικυρωθούν και να αναγνωριστούν τα ΜΑ. Με άλλα λόγια, συμβάλλει στη δημιουργία ενός πλαισίου αποδεκτού από όλους τους αρμόδιους φορείς για τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων. Για να επιτευχθεί αυτό, μια εταιρική σχέση ECVET πρέπει να δηλώσει την αποδοχή του καθεστώτος των αρμόδιων φορέων που ελέγχεται από τους εθνικούς κανονισμούς και τους νόμους κάθε χώρας (για παράδειγμα, το καθεστώς μπορεί να σχετίζεται με την αναγνώριση και τα διαπιστευτήρια ενός ιδρύματος). Μια σύμπραξη ECVET πρέπει επίσης να δηλώσει την

αποδοχή των διαδικασιών που εφαρμόζουν οι εταίροι, όπως είναι οι διαδικασίες σχετικά με τον σχεδιασμό ενοτήτων, την αξιολόγηση, την αναγνώριση και την ΔΠ, με επίσημο τρόπο. Το ΜΣ επιβεβαιώνει επίσης ότι οι εταίροι θα χρησιμοποιούν το ΕΠΕΠ για να καθορίσουν τα επίπεδα αναφοράς και να συμφωνήσουν σχετικά με τη συγκρισιμότητα των προσόντων όσον αφορά τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων. Επιπλέον, το μνημόνιο συμφωνίας πρέπει να επιβεβαιώσει τον προσδιορισμό άλλων μερών που ενδέχεται να συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή (EACEA, 2008). Έτσι, το πρότυπο του ΜΣ πρέπει να περιλαμβάνει: τους στόχους του ΜΣ (για παράδειγμα ότι οι εταίροι δέχονται αμοιβαία τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν για την ΔΠ), τα στοιχεία επικοινωνίας των εταίρων που υπογράφουν το ΜΣ και τα προσόντα που καλύπτονται από το συγκεκριμένο ΜΣ. Επιπρόσθετα θα πρέπει να δηλωθεί μέχρι πότε είναι έγκυρο το ΜΣ και μέχρι πότε η διαδικασία αξιολόγησης και αναθεώρησης σχετικά με τη εργασία που θα πάρει μέρος η συνεργασία των εταίρων. Έπειτα, όλοι οι συνεργαζόμενοι οργανισμοί πρέπει να το υπογράψουν και στην περίπτωση που υπάρχει συμπληρωματικό υλικό ή πρόσθετες πληροφορίες, τοποθετούνται στο τέλος του ΜΣ (π.χ. ως παραστήματα και πρόσθετες πληροφορίες αντιστοίχως). Ένα Πρότυπο για ΜΣ, δίνεται στην εργαλειοθήκη της επίσημης ηλεκτρονικής ιστοσελίδας των ECVET – Προγραμμάτων (ECVET-Projects), μαζί με ήδη υποβεβλημένα ΜΣ παλαιότερων έργων. Για να δείτε αυτό το πρότυπο αλλά και άλλα ΜΣ, παρακαλώ επισκεφτείτε αυτή την ιστοσελίδα: <http://www.ecvet-projects.eu/ToolBox/ToolBoxList.aspx?id=16&type=1>.

Στην περίπτωση που το ECVET πρέπει να εφαρμοσθεί σε ΜΑ τα οποία έχουν αποκτηθεί μέσω άτυπης και μη-τυπικής μάθησης ή ακόμα και ανεξάρτητα από το πλαίσιο του ΜΣ, τότε ο ενδιαφερόμενος αρμόδιος φορέας έχει την ευθύνη να δημιουργήσει τις κατάλληλες διαδικασίες που σχετίζονται με την ταυτοποίηση, την επικύρωση και την αναγνώριση των ΜΑ, μέσω των αντίστοιχων ECVET βαθμών και την παροχή των ανάλογων ενοτήτων.

2.5.3. Συμφωνία εκμάθησης και Αποδεικτικό Αναλυτικής Βαθμολογίας

Μια συμφωνία εκμάθησης είναι ένα έγγραφο που καθορίζει τους όρους για μια συγκεκριμένη περίοδο κινητικότητας και διευκολύνει την αναγνώριση των πιστώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Καθορίζει επίσης τα ΜΑ και τις ενότητες που πρέπει να επιτύχει ένας εκπαιδευόμενος μαζί με τους αντίστοιχους ECVET βαθμούς. Ως εκ τούτου, η αναγνώριση των πιστώσεων εξασφαλίζεται σε περίπτωση συμμόρφωσης

με τη συμφωνία εκμάθησης. Για να είναι έγκυρη η συμφωνία εκμάθησης, υπογράφεται από τον εκπαιδευόμενο, από τους φορείς προέλευσης και υποδοχής του, και πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του εκπαιδευόμενου, με τη διάρκεια της περιόδου κινητικότητας του, με τα MA που επιδιώκεται να επιτευχθούν και με τους αντίστοιχους ECVET βαθμούς (Cedefop, 2011). Η διαφορά μεταξύ ενός ΜΣ και μιας συμφωνίας εκμάθησης, είναι ότι η δεύτερη είναι πιο συγκεκριμένη, αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη περίπτωση κινητικότητας και παρέχει μια περιγραφή των MA και της αξιολόγησής τους. Ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για τη διαδικασία αυτή, είναι το αποδεικτικό αναλυτικής βαθμολογίας που είναι «ένα έγγραφο το οποίο αναφέρει λεπτομερώς τα αξιολογημένα MA του μαθητευόμενου, τις ενότητες και τους ECVET βαθμούς που απονεμήθηκαν» (EACEA, 2008).

2.5.4. Βαθμοί ECVET

Ο αριθμός των εν λόγω βαθμών/αριθμητικών παραστάσεων ενός προσόντος που διανέμεται σε μια Ενότητα αντιπροσωπεύει το βάρος των ενότητων. Η αναγνώρισή τους πραγματοποιείται αφού ένας μαθητής ολοκληρώσει μια συγκεκριμένη ενότητα. Το βάρος των ενότητων μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη μία ή όλες τις ακόλουθες προσεγγίσεις: Α) Τη σημασία των MA που συνθέτουν την Ενότητα όπως είναι π.χ. η συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Β) Το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των MA και Γ) Το έργο που απαιτείται από έναν εκπαιδευόμενο για την απόκτηση των MA που απαιτούνται για την ενότητα (REPC, 2009). Ο συνολικός αριθμός των βαθμών ECVET που αντιστοιχούν σε ένα συγκεκριμένο προσόν, υπολογίζεται με βάση τη χρήση ενός τυπικού πλαισίου μάθησης ως σημείο αναφοράς και το ότι 60 ECVET βαθμοί κατανέμονται για ένα έτος επίσημης ΕΕΚ πλήρους φοίτησης (Cedefop, 2011).

2.6. Πρακτικές Προτάσεις

Σε αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν ενδεικτικά πρότυπα για να καθοδηγήσουν τους εταίρους του SAGRI σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αναφερθούν τα MA και η αξιολόγησή τους, παράλληλα με την παροχή βοήθειας για την ανάπτυξη των προγραμμάτων σπουδών. Τα πρότυπα και οι παρακάτω πίνακες βασίζονται κυρίως σε ένα

άλλο ευρωπαϊκό πρόγραμμα, το έργο CO.LO.R (για περισσότερες πληροφορίες, κάντε κλικ εδώ: <http://www.ecvet-projects.eu/Projects/ProjectDetail.aspx?id=27>).

Στο πρώτο πρότυπο, μπορούν να παρουσιαστούν οι ECVET ενότητες (ΜΑ) στο κελί που απεικονίζεται ως "Λίστα ECVET Ενοτήτων"). Στο 2ο πρότυπο, τα ΓΔΙς είναι τα συστατικά της ανάλυσης των ΜΑ και στο 3ο, δίνεται μια προσέγγιση σχετικά με την προσέγγιση της αξιολόγησης των ενοτήτων ΜΑ. Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια διαφορετική προσέγγιση για τα θέματα αυτά. Επισημαίνεται ωστόσο, ότι ένας από τους στόχους αυτής της διαδικασίας είναι να διασφαλιστεί ότι η προσέγγιση που θα χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να είναι συνεπής, λογική και χρήσιμη για την αξιολόγηση του σχεδιασμού της μεθοδολογίας και της δομής και ότι το ECVET θα χρησιμοποιηθεί για να διασφαλιστεί ότι τα βασικά χαρακτηριστικά του ΕΠΕΠ, χρησιμοποιούνται κατάλληλα. Επιπλέον, τα περιεχόμενα των εν λόγω προτύπων θα χρησιμοποιηθούν ως δείκτες για την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών ενοτήτων.

Τα παρακάτω ενδεικτικά συμπληρωμένα πρότυπα έχουν δημιουργηθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές που αφορούν τις ενότητες, όπως αυτές οι προδιαγραφές έχουν δοθεί στη σχετική Σύσταση (Υποκεφάλαιο 2.5). Τα πρότυπα αυτά, περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με το τι πρέπει να αναφέρεται, περιγράφεται και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για τα ακόλουθα πακέτα εργασίας του έργου SAGRI.

Όπως προαναφέρθηκε, αυτά τα πρότυπα θα χρησιμοποιηθούν ως δείκτες για τη δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετές παράμετροι που πρέπει να εξεταστούν προηγουμένως, όπως το εκπαιδευτικό υλικό που θα αποτελείται από 7 ενότητες, καθώς επίσης και τα παιδαγωγικά εργαλεία και οι μέθοδοι που πρέπει να είναι κατάλληλα για κάθε ενότητα.

Αναλόγως, πρέπει να προετοιμαστούν τα σχετικά πρότυπα για τις Εκπαιδευτικές Μεθόδους. Για παράδειγμα, το πρότυπο που θα αναφέρεται στην ECVET Ενότητα θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- ECVET Ενότητα (τίτλος)
- Τίτλος και τύπος ενότητας
- Βαρύτητα (για κάθε τύπο εκμάθησης)
- Προσόν Αναφοράς
- Θέμα Ενότητας
- Σύνολο βαθμών ECVET (πρέπει να ληφθεί υπόψη το πόσοι βαθμοί

- Ώρες εκπαίδευσης (για κάθε τύπο εκμάθησης)
- Σύνολο ωρών εκπαίδευσης
- Που θα βασίζεται (π.χ. εκμάθηση χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά μέσα)

ECVET θα χορηγηθούν στις συνολικές ώρες κατάρτισης.) Για την κατανομή των ECVET βαθμών σε ένα προσόν, συμβατικά συνηθίζεται 60 μονάδες να κατανέμονται στα ΜΑ που αναμένεται να επιτευχθούν σε ένα έτος μιας επίσημης ΕΕΚ πλήρους φοίτησης.

Πίνακας 1: Πρότυπο προσόντων

Πρόγραμμα SAGRI Project- Πρότυπο Προσόντων	
Αριθμός αναφοράς του εγγράφου:	Έκδοση: (Να συμπληρωθεί αναλόγως) Ημερομηνία: (Να συμπληρωθεί αναλόγως)
Τίτλος του SAGRI προσόντος:	(π.χ. «Αειφορικός Αγρότης»)
Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):	Σημειώστε τον ΑΠΠ
Επίπεδο ΕΠΕΠ	Προσοχή! Πρέπει να είναι ΕΠΕΠ επιπέδου 5.
Χαρακτηρισμός των Ενοτήτων των ΜΑ	Σε αυτό το σημείο πρέπει να γίνει περιγραφή των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων (δηλαδή των ΜΑ), για να δοθούν τα προσόντα. Για την παραγωγή Ενοτήτων ΜΑ απαιτείται επίσης η ταξινόμηση των αναμενόμενων ΜΑ με συγκρίσιμο περιεχόμενο, σε ομάδες.
Λίστα των Ενοτήτων ΜΑ	Λίστα των ενοτήτων ΜΑ για το προσόν αυτό, όπως δίνονται από τα παραπάνω κελιά.

Πίνακας 2.1: Πρότυπο ECVET Ενοτήτων ΜΑ

Πρόγραμμα SAGRI – Πρότυπο ECVET Ενοτήτων ΜΑ		
Αριθμός αναφοράς του εγγράφου:	Έκδοση: (Να συμπληρωθεί αναλόγως) Ημερομηνία: (Να συμπληρωθεί αναλόγως)	
Τίτλος του SAGRI προσόντος:	(π.χ. «Αγρότης ενεργειακών καλλιεργειών»)	
Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):	Σημειώστε τον ΑΠΠ	Τίτλος Ενότητας ΜΑ: π.χ. «Συγκομιδή ενεργειακών καλλιεργειών»
Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Σημειώστε όλες τις θεωρητικές και πραγματικές γνώσεις που αντιστοιχούν στα ΜΑ της συγκεκριμένης Ενότητας	Καταγράψτε όλες τις δεξιότητες που ένα άτομο πρέπει να είναι ικανό να εφαρμόσει στο συγκεκριμένο περιβάλλον εργασίας	Σημειώστε τις δυνατότητες των ατόμων να εφαρμόσουν τα άλλα δυο ΜΑ στο συγκεκριμένο περιβάλλον εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση μπορεί να πρέπει να δοθεί στις ικανότητες που σχετίζονται με την Ενότητα 3 των προγραμμάτων κατάρτισης, καθώς η ακατάλληλη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών για τις καλλιέργειες μπορεί να επηρεάσει σοβαρά το περιβάλλον.

Πίνακας 3.2: Πρότυπο ECVET Ενοτήτων MA

Πρόγραμμα SAGRI – Πρότυπο ECVET Ενοτήτων MA		
Αριθμός αναφοράς του εγγράφου:	Έκδοση: (Να συμπληρωθεί αναλόγως) Ημερομηνία: (Να συμπληρωθεί αναλόγως)	
Τίτλος του SAGRI προσόντος:	π.χ. Αειφορικός αγρότης	
Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):	Σημειώστε τον ΑΠΠ	Τίτλος Ενότητας MA: π.χ. Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Φυτοπροστασία
Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Βέλτιστες συνθήκες στο αγροτεμάχιο (κλίμα κ.λ.π.), ωφέλιμες ποικιλίες φυτών, στρατηγική φύτευση & αμειψισπορά, διαχείριση εδάφους και νερού, θρέψη συγκομιδή & αποθήκευση φυτών, διατήρηση βιοποικιλότητας, διάκριση επιβλαβών/ωφέλιμων εντόμων, ανεκτά επίπεδα επιβλαβών παρασίτων, φυσικές, βιολογικές & χημικές μέθοδοι για τη μείωση των παρασίτων κ.λπ.	Κατανόηση των συνθηκών στο αγροτεμάχιο, Επιλογή ποικιλιών- κατ' ανάγκη ανθεκτικών στα παράσιτα, Διαχείριση των καλλιεργειών, Επιθεώρηση του χωραφιού, Προσδιορισμός των κινδύνων, Απόφαση για το αν απαιτείται παρέμβαση, Καθορισμός επίλυσης του προβλήματος, Σχεδιασμός της δράσης που θα λύσει το πρόβλημα με υπεύθυνο τρόπο.	<u>Πρόληψη:</u> Επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής που απαιτείται για την αποφυγή της ανάπτυξης παρασίτων. <u>Παρακολούθηση:</u> Οι επιβλαβείς οργανισμοί και οι μέθοδοι φυσικού ελέγχου πρέπει να παρακολουθούνται κατάλληλα, προκειμένου να διαβεβαιωθεί εάν απαιτείται ή όχι παρέμβαση. <u>Παρέμβαση:</u> Παρέμβαση μόνο όταν απαιτούνται μέτρα ελέγχου.

Πίνακας 4.1: Υπόδειγμα ECVET Ενότητας MA

Πρόγραμμα SAGRI – Πρότυπο ECVET Ενοτήτων MA			
Αριθμός αναφοράς του εγγράφου:		Έκδοση:	Ημερομηνία:
Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):		Τίτλος προσόντος:	
Αριθμός Αναφοράς MA		Τίτλος Ενότητας MA:	
Αξιολόγηση των διαδικασιών και εργαλείων			
Θέματα αξιολόγησης (MA)	Διαδικασία Αξιολόγησης	Εργαλείο	Εξέταση (αναφερθείτε στο σχετικό έγγραφο)
Γνώσεις			
Περιγραφή των γνώσεων που πρόκειται να αξιολογηθούν	Σημειώστε τη μέθοδο αξιολόγησης (π.χ. ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών)	Πώς θα εφαρμοστεί η μέθοδος; (Πιθανή απάντηση: Ερωτηματολόγιο)	π.χ. Ερωτηματολόγιο
Δεξιότητες & Ικανότητες			
Περιγραφή αυτών των MA	Σημειώστε της μέθοδο της αξιολόγησης (π.χ. πρακτική εξέταση)	Πως πρόκειται να εφαρμοσθεί η μέθοδος; (π.χ. με διαγράμματα που βασίζονται σε παρατηρήσεις)	π.χ. διαγράμματα που βασίζονται σε παρατηρήσεις
Τύπος εξετάσεων	Διάρκεια	Ελάχιστος βαθμός επιτυχίας	Βαρύτητα εξετάσεων
π.χ. Γραπτά διαγωνίσματα	π.χ. 1 ώρα	π.χ. 50/100 είναι “επιτυχώς”	(«Βάρος» βαθμού) π.χ.: 30 ή 40
π.χ. Πρακτική εξέταση- Παρατήρηση	π.χ. 1 ώρα και 30 λεπτά	π.χ. 5/8 είναι “επιτυχώς”	(«Βάρος» βαθμού) i.e.: 70 ή 60

Πίνακας 5.2: Υπόδειγμα ECVET Ενότητας MA

Πρόγραμμα SAGRI – Πρότυπο ECVET Ενοτήτων MA			
Αριθμός αναφοράς του εγγράφου:		Έκδοση:	Ημερομηνία:
Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):		Τίτλος προσόντος:	Αριθμός Αναφοράς Προσόντος (ΑΑΠ):
Αριθμός Αναφοράς MA		Τίτλος Ενότητας MA:	Αριθμός Αναφοράς MA
Αξιολόγηση των διαδικασιών και εργαλείων			
Θέματα αξιολόγησης (MA)	Διαδικασία Αξιολόγησης	Εργαλείο	Εξέταση
Γνώσεις			
Χημικός έλεγχος παρασίτων	Διαγώνισμα πολλαπλών επιλογών	Ερωτηματολόγιο	π.χ. ερωτηματολόγιο
Δεξιότητες & Ικανότητες			
ι.ε. π.χ. Σχέδιο για τη μέθοδο χημικού ελέγχου Υπεύθυνη παρέμβαση	Διαγώνισμα θεωρίας Πρακτική εξέταση	Ερωτηματολόγιο Παρατήρηση	π.χ. ερωτηματολόγια και διαγράμματα παρατηρήσεων
Τύπος εξετάσεων	Διάρκεια	Ελάχιστος βαθμός επιτυχίας	Βαρύτητα εξετάσεων
Γραπτό διαγώνισμα	π.χ. 1 ώρα	50/100 είναι “επιτυχώς”	(«Βάρος» βαθμού) 40
Πρακτική εξέταση	π.χ. 1 ώρα και 30 λεπτά	5/8 είναι “επιτυχώς”	(«Βάρος» βαθμού) 60

Ένα άλλο χρήσιμο παράδειγμα για τους εταίρους του SAGRI, είναι το πρόγραμμα "CREATE". Σύμφωνα με το εν λόγω έργο, σε ένα προσόν απονεμήθηκαν 180 βαθμοί ECVET (3 χρόνια X 60 βαθμοί), που σημαίνει ότι τα MA σε αυτό το προσόν, θα επιτευχθούν σε 3 χρόνια εκπαίδευσης. Ο συνολικός αριθμός των πιστωτικών μονάδων αντιστοιχούσε σε όλες τις μορφές επίτευξης ενός τίτλου (τυπική, μη τυπική κλπ. κατάρτιση). Σε περίπτωση που επιτευχθεί ο τίτλος σπουδών, οι ενότητες και ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων αναγράφονται στο αποδεικτικό Αναλυτικής Βαθμολογίας. Κάθε εταίρος του προγράμματος "CREATE" υπολόγισε τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων για κάθε ενότητα στο προσόν (στο πρόγραμμα SAGRI οι βαθμοί ECVET θα κατανεμηθούν κατά τη διάρκεια του R3.5, P9-E.RI.FO.-ENTE DI RICERCA E FORMAZIONE). Το αποτέλεσμα βασίζεται στο ποσοστιαίο μερίδιο που καθορίστηκε. Προτάθηκε ότι ο αριθμός των βαθμών έπρεπε να στρογγυλοποιηθεί για να μην έχει δεκαδικά ψηφία. Έτσι, εάν για παράδειγμα το προσόν έχει συνολικά 180 ECVET βαθμούς και η Ενότητα μοιράζεται το 12% του συνόλου, τότε το προσόν λαμβάνει 22 ECVET βαθμούς (NAVET, 2012).

Πίνακας 4.1: Κατανομή ECVET βαθμών στις ενότητες των μαθησιακών αποτελεσμάτων (NAVET, 2012)

Προσόν.....		
Επίπεδο ΕΠΕΠ		
Άθροισμα ECVET βαθμών		
Ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων	Σχετική βαρύτητα στα πλαίσια του προσόντος (σε %)	Αριθμός ECVET βαθμών
No 1.....		
No 2.....		
.....		
	(100%)	(Άθροισμα ECVET βαθμών)

Πίνακας 4.2: Κατανομή ECVET βαθμών στις ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων

Προσόν: «Αειφορικός αγρότης»		
ΕΠΕΠ επίπεδο: 5		
Συνολικός αριθμός ECVET βαθμών: π.χ.. 90 (1.5 έτος *)		
Ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων	Σχετική βαρύτητα στα πλαίσια του προσόντος (σε %)	Αριθμός ECVET βαθμών
Τεχνολογίες στην Γεωργία Ακριβείας	12	10.8
Η τηλεπισκόπηση για την αξιολόγηση της γεωικανότητας	12	10.8
Ολοκληρωμένη διαχείριση εχθρών και ασθενειών στην φυτοπροστασία	20	18
Γεωργική επαναχρησιμοποίηση οργανικών υπολειμμάτων	20	18
Στάγδην άρδευση και τεχνολογίες εξοικονόμησης νερού	15	13.5
Ανανεώσιμη ενέργεια και η εφαρμογή της ως πράσινη γεωργική πηγή ενέργειας	11	9.9
Βιοενέργεια και ενεργειακές καλλιέργειες	10	9

*Ο ακριβής αριθμός των ECVET βαθμών, θα καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το πρόγραμμα σπουδών του SAGRI, το οποίο για παράδειγμα στην περίπτωση του προσωπικού ενίσχυσης, θα συμπληρωθεί σε 2 περιόδους που θα διαρκέσουν 2 μήνες έκαστος.

**Αυτοί οι αριθμοί είναι απλώς ενδεικτικοί. Προτείνεται, οι εταίροι να ακολουθήσουν το παράδειγμα του έργου "CREATE" και να χρησιμοποιούν μόνο ακέραιους αριθμούς.

3. EQAVET

3.1. Η σημαντικότητα του EQAVET

Το EQAVET είναι ένα εργαλείο των χωρών της ΕΕ για την παρακολούθηση και τη βελτίωση των ΕΕΚ τους, βάσει συμφωνημένων αναφορών από τις συμμετέχουσες χώρες. Το EQAVET, αυξάνει την ποιότητα της ΕΕΚ και διευκολύνει την αποδοχή και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που οι μαθητευόμενοι έχουν αποκτήσει σε άλλη χώρα ή με άλλο σύστημα εκμάθησης. Με άλλα λόγια, το EQAVET είναι ένα εθελοντικό σύστημα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους φορείς που εμπλέκονται στο EQAVET. Το πλαίσιο εμπλέκει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και βελτιώνει τα ΔΠ συστήματα τους. Το πλαίσιο κατανέμει τα εθνικά σημεία αναφοράς για την ΔΠ, συμβάλλει στο σχετικό Ευρωπαϊκού επιπέδου δίκτυο και δημιουργεί μια εθνική προσέγγιση προκειμένου να αυξηθεί η αξία των ΔΠ συστημάτων και να χρησιμοποιηθεί το πλαίσιο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο (ΕΥ, 2017).

Το EQAVET αναπτύσσει και βελτιώνει τη διασφάλιση της ποιότητας στα Ευρωπαϊκά ΕΕΚ συστήματα όσον αφορά την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας, σε συνεργασία με τα ΚΜ της ΕΕ, τους κοινωνικούς εταίρους και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιτελεί την αποστολή του μέσω των ακόλουθων διαδικασιών:

- Βοηθάει τα ΚΜ να δημιουργήσουν λειτουργικές προσεγγίσεις για να υποστηρίξουν την εφαρμογή του πλαισίου αναφοράς.
- Δημιουργεί αξίες ποιότητας που πρέπει να προσαρμόζονται σε Ευρωπαϊκό και σε άλλα επίπεδα, χρησιμοποιώντας διάφορα μέλη του Δικτύου και τα Εθνικά Σημεία Αναφοράς Διασφάλισης Ποιότητας.
- Υποστηρίζει την ΕΕπ και τα ΚΜ όσον αφορά την παρακολούθηση και την εφαρμογή του πλαισίου αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη το Στρατηγικό πλαίσιο – Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020.
- Υποστηρίζει την πτυχή της ποιότητας του έργου στο ΕΠΕΠ και στο ECVET.

Επομένως, το EQAVET είναι μια κοινότητα πρακτικής όπου τα μέλη ή οι εθνικοί εμπειρογνώμονες μπορούν να μοιραστούν τη γνώση και την εμπειρία τους. Προσλαμβάνει μια διαδικασία κοινής

μάθησης και συναίνεσης για τη δημιουργία αμοιβαίων αξιών, κριτηρίων αναφοράς, δεικτών και μέσων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν όχι μόνο για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας στην ΕΕΚ αλλά και για την εφαρμογή του πλαισίου αναφοράς. Επιπλέον, το EQAVET, χρησιμοποιεί τα κοινά αποτελέσματα και τις λύσεις για τη δημιουργία κατευθυντήριων γραμμών και κριτηρίων για ΔΠ, υιοθετώντας μια φιλοσοφία βελτίωσης της ποιότητας. Ως εκ τούτου, το EQAVET προάγει στενή συνεργασία και συνέργεια εντός και μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών μελών, σε θέματα που συνδέονται με την ΔΠ.

3.2. Τα τέσσερα στάδια του κύκλου Διασφάλισης Ποιότητας

Υπάρχουν τέσσερα βασικά στάδια τα οποία συνθέτουν το EQAVET, τα οποία είναι:

Στο Στάδιο 1 (φάση σχεδιασμού), όλοι οι στόχοι που τίθενται σχετικά με τις διαδικασίες, τις πολιτικές και τους ανθρώπινους πόρους, θα πρέπει να καθοριστούν κατάλληλα, με σαφήνεια και λαμβάνοντας υπόψη τη μετρησιμότητα τους. Σε αυτό το στάδιο, είναι πολύ σημαντικό να εξεταστούν οι περιγραφικοί δείκτες (Πίνακας 5), οι οποίοι είναι χρήσιμοι για να αποφασιστεί εάν η τρέχουσα πρακτική είναι αποτελεσματική και για να γίνει αντιληπτό τι άλλο μπορεί να επιτευχθεί. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι δείκτες πρέπει να εξετάζονται νωρίς στη διαδικασία σχεδιασμού. Επιπλέον, πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή τα 10 δομικά στοιχεία που παρατίθενται στον Πίνακα 6.

Πίνακας 5: Δείκτες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη Φάση 1 (EQAVET, 2017)

1. Δείκτης χρησιμότητας των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας για τους παρόχους ΕΕΚ	2. Δείκτης επενδύσεων στην κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών
3. Δείκτης ποσοστού συμμετοχής προγραμμάτων ΕΕΚ	4. Δείκτης ποσοστού ολοκλήρωσης στα προγράμματα ΕΕΚ
5. Δείκτης ποσοστού εξεύρεσης εργασίας σε προγράμματα ΕΕΚ	6. Δείκτης χρήσης των δεξιοτήτων στο χώρο εργασίας

7. Δείκτης ποσοστού ανεργίας	8. Δείκτης ευπαθών ομάδων
9. Δείκτης μηχανισμών για τον καθορισμό των αναγκών κατάρτισης στην αγορά εργασίας	10. Συστήματα για την προώθηση καλύτερης πρόσβασης στην ΕΕΚ

Πίνακας 6: Τα δομικά στοιχεία που χρησιμοποιεί το EQAVET (EQAVET, 2017).

Δομικό στοιχείο	Τι σημαίνει
Σαφείς κανόνες	Καθορισμός σαφών κανόνων για τις αποφάσεις σχετικά με το ποιος παρέχει την ΕΕΚ
Αξιοποίηση εσωτερικών διαδικασιών ποιότητας	Αναγνώριση και δόμηση βασισμένη σε υπάρχοντες εσωτερικούς διακανονισμούς
Σαφείς κανονισμοί & αρμοδιότητες	Σαφής καθορισμός ρόλων και ευθυνών για τα διαφορετικά τμήματα των ΕΕΚ συστημάτων
Προσδιορισμός πληροφοριών και δεδομένων	Προσδιορισμός των πληροφοριών και των δεδομένων που πρέπει να συλλεχθούν και να χρησιμοποιηθούν στα ΕΕΚ συστήματα
Επικοινωνιακή στρατηγική	Καθορισμός και εφαρμογή μιας επικοινωνιακής στρατηγικής
Πρωτοβουλίες και επιτυχία	Πιλοτικές πρωτοβουλίες & αναγνώριση επιτυχημένων σχεδίων
Ανατροφοδοτήσεις	Χρήση των ανατροφοδοτήσεων για να βελτιωθεί η ΕΕΚ
Διαφάνεια στην χρηματοδότηση	Να υπάρχει διαφάνεια σε ότι σχετίζεται με την χρηματοδότηση
Διασφάλιση Ποιότητας	Εξασφάλιση ότι η διασφάλιση ποιότητας καλύπτει όλες τις πτυχές των ΕΕΚ παροχών

Εμπλοκή	Εξασφάλιση ότι η ΕΕΚ βασίζεται στην ισχυρή συμμετοχή των εξωτερικών και εσωτερικών εταίρων και των ενδιαφερομένων μερών
---------	---

Στο Στάδιο 2 (φάση υλοποίησης), πρέπει να θεσπιστούν οι διαδικασίες που απαιτούνται για την επίτευξη των προγραμματισμένων στόχων και των αντικειμένων του προγράμματος, όπως είναι η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να αναπτυχθεί έγκαιρα μια στρατηγική για αποτελεσματικές επικοινωνίες. Επιπλέον, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οικονομικά ζητήματα και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες που θα προκύψουν από την εφαρμογή της προσέγγισης της διασφάλισης ποιότητας.

Στο Στάδιο 3 (φάση αξιολόγησης), πρέπει να σχεδιάζονται εργαλεία για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση απαιτείται επίσης κατά την ανάπτυξη και την παρακολούθηση του συστήματος που εφαρμόζεται. Για να γίνει αυτό, όλα τα δεδομένα / πληροφορίες πρέπει να συλλέγονται χρησιμοποιώντας την κατάλληλη μέθοδο, έτσι ώστε να προσφέρουν σαφήνεια.

Στο στάδιο 4 (στάδιο αναθεώρησης), πρέπει να αναπτυχθούν οι κατάλληλες διαδικασίες για την επίτευξη των στόχων. Οι ανατροφοδοτήσεις (feedbacks) πρέπει να συγκεντρωθούν και να υποβληθούν σε επεξεργασία, ώστε να μπορέσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη να σχεδιάσουν τις αλλαγές όπως απαιτείται. Για τους σκοπούς του σταδίου 2 & 3, η χρήση παραδειγμάτων περιγραφικών παραμέτρων μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη για την αξιολόγηση της τρέχουσας πρακτικής και για την πρόβλεψη μελλοντικών πιθανών επιτευγμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΕΕΚ μπορεί να αυξήσει την ελκυστικότητά της μέσω της ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού, η οποία διευκολύνεται από τη δημοσίευση πληροφοριών που σχετίζονται με τις επιδόσεις (EQAVET, 2017).

3.3. Το σχέδιο Διασφάλισης Ποιότητας και χρήσιμα εργαλεία για την εφαρμογή του

Στο πρόγραμμα SAGRI, τόσο η ΔΠ του ανεπτυγμένου εκπαιδευτικού περιεχομένου του έργου όσο και η ΔΠ των συνολικών αποτελεσμάτων του έργου, πρέπει βασίζονται στο EQAVET. Μια

Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΔΠ), έχει ήδη συσταθεί για την παρακολούθηση των θεμάτων σχετικών με τη ΔΠ. Ένας από τους σημαντικότερους ρόλους της Επιτροπής αυτής, είναι να εγκρίνει όλα τα παραδοτέα πριν εκείνα δοθούν στην ΕΕπ ή/και προστεθούν στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Επιπρόσθετα, η ΕΔΠ, έχει την ευθύνη να προετοιμάσει τα απαιτούμενα ερωτηματολόγια (για την Ομάδα Εστίασης), τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της κάθε δραστηριότητας ανά τομέα του προγράμματος και επίσης να συλλέξει όλα τα σχετικά αποτελέσματα. Επιπλέον, όπως αναφέρεται και στην πρόταση-περιγραφή του προγράμματος, η ΕΔΠ θα δημιουργήσει μια εργαλειοθήκη (π.χ. με ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις και παρατηρήσεις), η οποία θα καλύπτει τόσο την παράδοση του προγράμματος σπουδών όσο και την ανάπτυξη των τάξεων. Πιο συγκεκριμένα, η εργαλειοθήκη αυτή, θα χρησιμοποιηθεί σαν ένα εργαλείο αξιολόγησης, θα πληροφορεί για τις παραδόσεις των εκθέσεων των προγράμματος, τις επακόλουθες αναθεωρήσεις του προγράμματος και τις εκθέσεις αξιολόγησης του. Οι προτάσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης του έργου θα πρέπει να παρέχονται από την ΕΔΠ με τη μορφή έκθεσης/αναφοράς πριν από κάθε συνάντηση που πραγματοποιείται για τους σκοπούς του έργου.

Η διαδικασία ελέγχου της ποιότητας θα βοηθήσει στην παρακολούθηση κάθε φάσης όσον αφορά τα δεδομένα, τους πόρους και τις σημαντικές ημερομηνίες-ορόσημα και ως εκ τούτου, θα δώσει τη δυνατότητα διορθωτικών ενεργειών όπως απαιτείται. Είναι πολύ σημαντικό η ΕΔΠ μαζί με το διοικητικό συμβούλιο, να διασφαλίσει την απουσία αρνητικών σχολίων από τον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (ΕΑΕΕΑ).

Ένα παραδοτέο υψίστης σημασίας για τη ΔΠ, είναι εκείνο που αφορά το πλαίσιο EQAVET, το οποίο θα δημιουργηθεί από τον P-2 εταίρο του SAGRI. Για τη δημιουργία του πλαισίου της ΔΠ, πρέπει να εφαρμοσθούν οι EQAVET αρχές. Για να δημιουργηθεί το πλαίσιο ΔΠ, αρχικά, πρέπει να καθοριστούν οι στόχοι του πλαισίου και έπειτα να πραγματοποιηθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες που απαιτούνται για την επίτευξη αυτών των στόχων. Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι σχετικές παράμετροι όπως για παράδειγμα είναι: οι τεκμηριώσεις, η τυποποίηση διαδικασιών, η αξιολόγηση της ποιότητας, ο στρατηγικός σχεδιασμός, ο στρατηγικός έλεγχος και οι ενέργειες βελτίωσης.

Ωστόσο, το σχέδιο ΔΠ που θα εκπονηθεί από τον συνεργάτη P-8 του προγράμματος, είναι επίσης πολύ σημαντικό, καθώς η σχετικότητά του με το αντικείμενο θα επηρεάσει ολόκληρη τη διαδικασία ΔΠ, και θα διασφαλίσει την κάλυψη των αναγκών του έργου. Το σχέδιο ΔΠ, θα εξασφαλίσει την

ποιότητα του SAGRI και θα περιέχει όλες τις μεθόδους αξιολόγησης και τις διαδικασίες που θα εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια του προγράμματος SAGRI. Αρχικά, το σχέδιο αυτό αναμένεται να αναφερθεί στο πλαίσιο του έργου και στους στόχους του και στη συνέχεια στη στρατηγική της ΔΠ που θα ακολουθηθεί. Πρέπει επίσης να αναφερθούν, οι πόροι που είναι διαθέσιμοι για την επίτευξη των στόχων και οι τυχόν ειδικές απαιτήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των διαδικασιών ΔΠ. Άλλα βασικά στοιχεία του σχεδίου-προγράμματος ΔΠ είναι: μεθοδολογίες, αξιολογήσεις ποιότητας και ανασκοπήσεις, ημερομηνίες-ορόσημα ελέγχου ποιότητας, προληπτικά μέτρα και διορθωτικές ενέργειες για την επίλυση τυχόν προβλημάτων. Οι διαδικασίες αυτές, μπορεί να περιλαμβάνουν επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων, ενέργειες για την παραγωγή και την ανασκόπηση των παραδοτέων, δηλώσεων και εκθέσεων, καθώς επίσης και διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνου.

Προκειμένου να γίνει καλύτερα κατανοητό το θέμα της δημιουργίας ενός συστήματος ΔΠ σε συμφωνία με το EQAVET, παρακάτω περιγράφεται ένα παράδειγμα. Όσον αφορά τη ΔΠ στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, αρχικά, όλοι οι συνεργάτες, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα κριτήρια-"κλειδιά" για την ποιότητα σύμφωνα με το πλαίσιο EQAVET (κουλτούρα διαχείρισης, εξειδικευμένες προσεγγίσεις, κουλτούρα αυτό-αξιολόγησης, προώθηση της κατάρτισης του προσωπικού, χρήση δεδομένων και ανατροφοδοτήσεων για τη βελτίωση των ΕΕΚ εταίρων και συμμετοχή των ενδιαφερομένων ομάδων). Η κουλτούρα διαχείρισης και η συμμετοχή των κριτηρίων της ομάδας των ενδιαφερομένων μερών πρέπει να εξετάζεται σε όλες τις φάσεις του κύκλου PDCA (Plan-Do-Check-Review/ Σχεδιασμός- Ενέργεια- Έλεγχος- Αναθεώρηση). Η προσαρμογή των εν λόγω προσεγγίσεων πρέπει να εξεταστεί μόνο στη φάση του "Σχεδιασμού" και της "Δράσης". Η χρήση των δεδομένων και των σχολίων-κριτικών και η κουλτούρα αυτό-αξιολόγησης εξετάζονται για τις φάσεις του "Ελέγχου" και της "Αναθεώρησης" και για την προώθηση της κατάρτισης του προσωπικού σε όλες τις φάσεις, εκτός από αυτή του Ελέγχου.

Για τη διαδικασία του σχεδιασμού, οι εταίροι του SAGRI που είναι αρμόδιοι για τη ΔΠ πρέπει να απαντήσουν σε συναφή ερωτήματα όπως το κατά πόσον πρέπει να συμμετέχουν οι εσωτερικοί ή και οι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στις δραστηριότητες σχεδιασμού που σχετίζονται με τη διαχείριση ποιότητας. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί, είναι σε ποιο βαθμό το τρέχον σύστημα διαχείρισης ποιότητας είναι σύμφωνο με τις συστάσεις του EQAVET πλαισίου.

Για να διασαφηνιστεί καλύτερα η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, οι επόμενες φάσεις περιγράφονται παρακάτω σε σχέση με αυτά τα δύο θέματα.

Στη φάση της υλοποίησης, πρέπει να απαντήσουμε πώς να εμπλέξουμε τα ενδιαφερόμενα μέρη και πώς να προσαρμόσουμε το σύστημα ποιότητας στο πλαίσιο του EQAVET. Για να ελεγχθεί ή με άλλα λόγια να αξιολογηθεί και να γίνει αποτίμηση αυτής της διαδικασίας, οι εταίροι του SAGRI πρέπει να καθορίζουν το είδος των δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της ποιότητας των αποτελεσμάτων της κατάρτισης. Επομένως, πρέπει να αξιολογήσουν εάν οι ενδιαφερόμενοι εμπλέκονται σε ικανοποιητικό βαθμό. Επιπλέον, οι εταίροι πρέπει να αποφασίσουν το είδος των δεδομένων που πρέπει να συλλέξουν για να αξιολογήσουν την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, η απάντηση σε αυτή την ερώτηση μπορεί να είναι η συλλογή ανατροφοδοτήσεων από τους εκπαιδευόμενους. Στη φάση της ανασκόπησης, πρέπει να αναγνωρισθούν τα κενά στην ποιότητα. Για παράδειγμα, οι εταίροι πρέπει να αναθεωρήσουν πως θα αυξήσουν (αν απαιτείται), την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών στο πρόγραμμα και να καταλήξουν αν τα MA του προσωπικού ενίσχυσης είναι επαρκή.

Τέλος, το έργο R6.2 του προγράμματος, το οποίο ονομάζεται "οδηγός EQAVET", θα χρησιμοποιηθεί για να διασφαλίσει ότι το πλαίσιο ΔΠ που θα αναπτυχθεί θα είναι σύμφωνο με το EQAVET. Έτσι, θα παρέχει μια περιγραφή των μεθόδων και των διαδικασιών τα οποία πρέπει να ακολουθηθούν για την εφαρμογή των τεσσάρων σταδίων που αναφέρονται παραπάνω.

Συμπεράσματα

Το ΕΠΕΠ, είναι το πλαίσιο το οποίο συνθέτει τον σύνδεσμο μεταξύ των διαφορετικών πλαισίων προσόντων των κρατών. Από την άλλη πλευρά, η ECVET εργαλειοθήκη, χρησιμοποιείται για τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσώρευση των MA των Ευρωπαίων πολιτών. Προκειμένου, να διευκολυνθεί η πραγματοποίηση του στόχου της ECVET εργαλειοθήκης, τα MA πρέπει ενσωματώνονται σε ομάδες, έτσι ώστε να συνθέτουν ενότητες, οι οποίες ακολούθως συνθέτουν τα προσόντα. Το EQAVET, είναι ένα εργαλείο αναφοράς, που έχει σχεδιαστεί για να βοηθάει τις χώρες τις ΕΕ, να προωθούν και να παρακολουθούν τη συνεχή βελτίωση των ΕΕΚ συστημάτων.

Είναι πολύ σημαντικό, αυτός ο Οδηγός, να γίνει κατανοητός, να διαβαστεί και να μελετηθεί από όλους τους εταίρους του προγράμματος SAGRI πολύ προσεχτικά, και προτείνεται, οι εταίροι να κάνουν σχόλια, ερωτήσεις και προτάσεις για διορθώσεις. Εφόσον οι εταίροι κατανοήσουν τον Οδηγό, θα μπορούν όχι μόνο να εφαρμόσουν το ΕΠΕΠ και τις αρχές του ECVET στο πρόγραμμα SAGRI, αλλά ακόμα και στην εργασία τους. Είναι σημαντικό, να γίνει κατανοητό, ότι η εφαρμογή του ΕΠΕΠ και του ECVET, είναι μια διαδικασία που ήδη εφαρμόζεται και η οποία οδηγεί σε όλα τα οφέλη που έχουν ήδη αναφερθεί είτε σε άτομα είτε σε ΕΕΚ φορείς.

Έτσι, όπως αναφέρεται στο σχετικό έγγραφο της περιγραφής του προγράμματος αυτού, οι ΕΕΚ εταίροι θα εγγραφούν στην ομάδα ECVET έτσι ώστε η κοινοπραξία να επωφεληθεί από την εμπειρογνωμοσύνη των εταίρων της. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο όλοι οι εταίροι θα κάνουν όλες τις απαραίτητες επαφές και βήματα για να γίνουν εγγεγραμμένα μέλη.

Στο τέλος αυτού του παραδοτέου, παρέχεται ένα γλωσσάριο σημαντικών όρων που χρησιμοποιούνται στον παρόντα οδηγό και δίνονται πληροφορίες για χρήσιμους συνδέσμους και βιβλιογραφικές αναφορές. Για μια ακόμη βαθύτερη κατανόηση του ΕΠΕΠ, του ECVET και του EQAVET, οι εταίροι μπορούν να κάνουν περαιτέρω έρευνες μέσω ολοκληρωμένων ECVET προγραμμάτων, επίσημων διαδικτυακών τόπων και στις σχετικές Ευρωπαϊκές αρχές. Σε περίπτωση που ένας συνεργάτης θέλει να προχωρήσει σε περαιτέρω έρευνα, συνιστάται να ξεκινήσει με την βιβλιογραφία που αναφέρεται ως "CEDEFOP, 2011".

4. Γλωσσάριο

Αρμόδιο ίδρυμα: “νοείται ένα ίδρυμα το οποίο είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και τη χορήγηση τίτλων προσόντων ή για την αναγνώριση ενοτήτων/ψηφίδων ή την εκτέλεση άλλων λειτουργιών που συνδέονται με το ECVET, όπως η απονομή βαθμών ECVET σε επαγγελματικά προσόντα και ενότητες/ ψηφίδες, η αξιολόγηση, η πιστοποίηση και η αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τους κανόνες και τις πρακτικές των συμμετεχουσών χωρών” (REPC, 2009).

Πιστωτικές μονάδες MA (πιστωτικές μονάδες): “είναι το σύνολο των MA που έχουν αξιολογηθεί και που μπορούν να συσσωρευθούν για την απόκτηση του επαγγελματικού

προσόντος ή να μεταφερθούν σε άλλα μαθησιακά προγράμματα ή επαγγελματικά προσόντα” (REPC, 2009).

ECVET: “είναι ένα τεχνικό πλαίσιο για την μεταφορά, την αναγνώριση και (κατά περίπτωση) τη συσσώρευση των αξιολογημένων μαθησιακών αποτελεσμάτων των ατόμων τα οποία επιδιώκουν να αποκτήσουν ένα επαγγελματικό προσόν” (ECVET Mobility Toolkit, 2017).

Βαθμοί ECVET “είναι η αριθμητική έκφραση της συνολικής βαρύτητας των ΜΑ σε ένα επαγγελματικό προσόν και της σχετικής βαρύτητας των ενοτήτων σε σχέση με το επαγγελματικό προσόν” (REPC, 2009).

Τυπική μάθηση: “Η μάθηση που συνήθως παρέχεται από ένα ινστιτούτο εκπαίδευσης ή κατάρτισης, σε δομημένο πλαίσιο (ως προς τους στόχους, τη διάρκεια ή τους πόρους) και οδηγεί σε πιστοποίηση. Η τυπική μάθηση είναι σκόπιμη από την πλευρά του εκπαιδευόμενου” (EC, 2001).

Άτυπη μάθηση: “Η μάθηση ως αποτέλεσμα καθημερινών δραστηριοτήτων οι οποίες σχετίζονται με εργασία, οικογένεια ή ελεύθερο χρόνο. Δεν εντάσσεται σε οργανωμένο ή δομημένο περιβάλλον (στόχοι, χρόνος, μαθησιακή υποστήριξη) και συνήθως δεν οδηγεί σε πιστοποίηση. Η άτυπη μάθηση, μπορεί να γίνεται εκ προθέσεως συνειδητά αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις είναι μη-συνειδητή (ή παρεπόμενη/τυχαία)” (EC, 2001).

Ίδρυμα «προέλευσης»: “είναι το ίδρυμα το οποίο επικυρώνει και αναγνωρίζει τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχει επιτύχει ο εκπαιδευόμενος” (EACEA, 2008).

Ίδρυμα «υποδοχής»: είναι το ίδρυμα το οποίο παρέχει εκπαίδευση για τα σχετικά μαθησιακά αποτελέσματα και αξιολογεί τα επιτευχθέντα μαθησιακά αποτελέσματα (EACEA, 2008).

Μαθησιακά αποτελέσματα: “Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι δηλώσεις σχετικά με το τι γνωρίζει, καταλαβαίνει και είναι ικανός να κάνει ο εκπαιδευόμενος μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας και τα οποία ορίζονται με τη μορφή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων” (REPC, 2009).

Μνημόνιο Συμφωνίας: “Είναι μια συμφωνία μεταξύ των αρμόδιων ιδρυμάτων που καθορίζει το πλαίσιο για τη μεταφορά πίστωσης. Αυτό επισημοποιεί τον ECVET συνεταιρισμό δηλώνοντας την αμοιβαία αποδοχή της κατάστασης και τις διαδικασίες των αρμόδιων ιδρυμάτων που συμμετέχουν. Επίσης, θεσπίζει τις διαδικασίες για τη συνεργασία συμπράξεων” (CEDEFOP, 2011).

Διά βίου μάθηση: “Οι μαθησιακές δραστηριότητες που αναλαμβάνονται καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου, με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων, της τεχνογνωσίας, των δεξιοτήτων, ικανοτήτων ή/και των επαγγελματικών προσόντων, για προσωπικούς, αστικούς, κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς λόγους” (EC, 2001).

Κινητικότητα: Στα πλαίσια του ECVET, αναφέρεται σε γεωγραφική, επαγγελματική και εκπαιδευτική κινητικότητα (CEDEFOP, 2010).

Μη τυπική μάθηση: Non-formal learning: “Η μάθηση που δεν παρέχεται από ένα ινστιτούτο εκπαίδευσης ή κατάρτισης και συνήθως δεν οδηγεί σε πιστοποίηση. Ωστόσο, είναι οργανωμένη (από άποψη μαθησιακών στόχων, χρόνου μάθησης και μαθησιακής υποστήριξης). Η μη τυπική μάθηση είναι σκόπιμη από την πλευρά του εκπαιδευόμενου” (EC, 2001).

Προσόν: είναι “το τυπικό αποτέλεσμα μιας αξιολογήσιμης και επικυρωμένης διαδικασίας το οποίο αποκτάται όταν ένας αρμόδιος φορέας αποφασίσει ότι κάποιος έχει αποκτήσει τα προδιαγραφόμενα μαθησιακά αποτελέσματα βάσει δεδομένων προδιαγραφών” (REPC, 2009).

Ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων (ενότητα): “είναι η συνιστώσα ενός τίτλου προσόντων, αποτελούμενη από το συνεκτικό σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που μπορούν να εκτιμηθούν και να αξιολογηθούν” (REPC, 2009).

5. Βιβλιογραφία

CEDEFOP (2016). ECVET in Europe: monitoring report 2015. Luxembourg: Publications Office.

CEDEFOP research paper; No 56. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.2801/946187>

CEDEFOP/ European Centre for the Development of Vocational Training. (2017). European qualifications framework (EQF). Retrieved from <http://www.CEDEFOP.europa.eu/el/events-and-projects/projects/european-qualifications-framework-eqf>

CO.L.O.R Project. Final report. Retrieved from <http://www.ecvet-projects.eu/Projects/ProjectDetail.aspx?id=27>

EC/European Commission. (2017). Learning Opportunities and Qualifications in Europe. Retrieved from [http://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f\[0\]=im field entity type%3A97#](http://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f[0]=im field entity type%3A97#)

CEDEFOP, (2011). The European Credit System for Vocational Education and Training ECVET. Get to know ECVET better. Questions and Answers. Retrieved from:

[http://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en\(downloaded_ID_17648\).pdf](http://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en(downloaded_ID_17648).pdf).

CEDEFOP, (2010). WORKING PAPER No 10: The development of ECVET in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010.

EACEA/ Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, (2008). ANNEX 3: ECVET - Technical Specifications. Retrieved from: http://eacea.ec.europa.eu/about/procurement/documents_2008/EACEA_2008_02_annex_3_en.pdf

EC/European Commission. (2017). Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF). Retrieved from <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

EC/European Commission. (2014). Special Eurobarometer 417. European area of skills and qualifications. Retrieved from http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_417_en.pdf

European Commission (2011). Using ECVET for geographical mobility: part II of ECVET users' guide. http://www.CEDEFOP.europa.eu/EN/Files/2011-08-02_ECVET_Users_Guide_Mobility-Final.pdf

EC, 2001. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION: Making a European Area of Lifelong Learning a Reality. Brussels, 21.11.2001, COM(2001) 678 final. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0678:FIN:EN:PDF>

ECVET Mobility Toolkit (2017). ECVET Toolkit. Retrieved from <http://www.ecvet-toolkit.eu/>

ECVET-Projects (2014). Memorandum of Understanding. Retrieved from <http://www.ecvet-projects.eu/ToolBox/ToolBoxList.aspx?id=16&type=1>

ECVET (2014). Retrieved from <http://www.ecvet-projects.eu/>

EQAVET/ EU Quality Assurance in vocational education and training (2017). Stages of the quality cycle. Retrieved from: <http://www.eqavet.eu/qa/gns/home.asp>

EU (2017) Quality assurance in vocational education and training (EQAVET). Retrieved from: http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/eqavet_en

Eurostat, (2013). Agri-environmental indicator - farmers' training and environmental farm advisory services. Retrieved from: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_farmers%E2%80%99_training_and_environmental_farm_advisory_services

- Eurostat, (2017). Farm structure statistics. Retrieved from [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm structure statistics & http://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/farm-structure](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm_structure_statistics_&http://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/farm-structure)
- Gurrieri, A. R, Lorzio, M., and Stramaglia, A., (2014). Entrepreneurship Networks in Italy. The Role of Agriculture and Services. Springer Science and Business media, London, pp. 36.
- Lefebvre, M., De Cuyper, K., Loix, E., Viaggi, D., and Gomez-y-Paloma, S., (2014). European farmers' intentions to invest in 2014-2020: survey results. JRC SCIENTIFIC AND POLICY REPORTS. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from [http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC90441/ipts%20jrc%2090441%20\(online\)%20final.pdf](http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC90441/ipts%20jrc%2090441%20(online)%20final.pdf)
- NAVET/ /National Agency for Vocational Education and Training (2012). Guidelines for allocation of ECVET points to the units of learning outcomes, developed for qualifications “Computer Animation” and “Web Design” in the frame of project CREATE. Retrieved from http://www.adam-europe.eu/prj/10415/prj/Guidelines_allocation_ecvet_points_en.pdf
- REPC/Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) Official Journal of the European Union, C 155. 8.7.2009, p. 111-118. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:EN:PDF>
- TNS Political & Social (2014). Special Eurobarometer 417. European area of skills and qualifications. Retrieved from http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_417_en.pdf
- Zondag, M-J., Lauwere, C., Sloot P., Pauer, A., 2015a. Young farmers' needs in Portugal Annex I.22 to the Pilot project: Exchange programmes for young farmers. Report written on for the European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development Rotterdam, 25 September 2015. Retrieved from <http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/external-studies/2015/young-farmers/country-reports/annex-i.22-portugal.pdf>
- Zondag, M-J., Lauwere, C., Sloot P., Pauer, A., 2015b. Young farmers' needs in Greece Annex I.22 to the Pilot project: Exchange programmes for young farmers. Report written on for the European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural

Development Rotterdam, 25 September 2015. Retrieved from <http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/external-studies/2015/young-farmers/country-reports/annex-i.12-greece.pdf>